

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1983 (74. RÉSZ)

A Somogyi-könyvtár új krónikája

Huszonhat hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszszámálásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtermését átlapozva fölvilágítjuk, milyennek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának hetvennegyedik állomása: 1983.

CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSI ILONA

„Három nap egy esztendő” – „Nem a mesében. Tóth Béla, a Somogyi-könyvtár igazgatója jellemezte így intézményének és munkatársainak mostani életszakaszát” – ad pillanatfelvételt március 27-én Sulyok Erzsébet a költözni készülő könyvtárról.

MÉHKAS. „Rohanást közeledik az új könyvtárpalota elkészültének kitűzött ideje. A régi épület: mint egy megbolydult méhkas. Hogyne, hiszen hétköznapi ésszel alig lehet elgondolni, minként 'megy át' rövidesen új helyére a száz év óta felhalmozott szellemi érték, ami persze nagyon is kezelhető formában, fizikai mértékegységekkel kifejezhe-

Kronológia: 1983

Január 1.: Az ARPANET hivatalosan átáll az internet protocol használatára, létrejön az internet. **Január 8.**: Börtönlázadás a New York-i Sing-Singben. **Március 8.**: Ronald Reagan a Szovjetuniót „a gonosz birodalmának” titulálja. **Március 25.**: Az ezerforintos bankjegy kibocsátása. **Június 18.**: Sally Ride az első amerikai nő a világűrben. **Június 22.**: A márkushegyi bányában 36-an halnak meg robbanás miatt. **Július 22.**: Lengyelországban megszüntetik az 1981. december 13-a óta érvényben lévő szünetállapotot. Amnesztia a politikai foglyoknak. **November 3.**: Felavatják a paksi atomerőmű első reaktorblokkját.

Költözik a Somogyi-könyvtár a közművelődési palotából. A csupa üveg épület egy része a levéltáré. FOTÓK: SOMOGYI KÁROLYNÉ

tő valóságban tölti meg most az 1896-ban emelt kultúrpalota tereit, polcait – a könyvtár rendelkezésére álló részének minden zugát.”

„Pillanatnyilag teljes erőbedobással folyik az állományellenőrzés”. 1953 óta „a Somogyi-könyvtárnak sosem volt annyi szakembere, hogy egyáltalán hozzá lehetett volna kezdeni a vagyoni helyzet teljes körű tisztázásához. (...) A Somogyi munkatársai nem szeretnék, ha a katalógus az új palotában sem lenne elég 'szavahihető'. Ezért olyan forgalmasak most a raktári csigalépcsők, s görnyednek a munkatársak napszám a szűk raktárterek zsúfolt polcai előtt”.

SAKMAI ERŐPRÓBA. „Azt mondja az igazgató, (...) a technikát, technológiát, az új berendezést, elrendezést megtervezni szép élmény, logikai játék, szakmai-szellemi, erőpróba volt.” „Körülbelül tíz éve ment rá, hogy meggyőzőn mindenkit, akit kellett, a réginel hatszor nagyobb, új épületben, s az új feladatokhoz nem elég a meglévő szakemberegáda! Most kapott végére 86 új státuszt, főhet a fejé, kik kerüljenek az új helyekre, bár a képzési rendszer Szegedet sújtó mostohaságait is sikerült némileg javítani (a Radnótiiban könyvtárkezelő-

ket oktatnak, a főiskolán a nyíregyházi szak kihelyezett tagozata indult).”

„Két éve tudományos könyvtárrá minősítették a Somogyit, a felhalmozott kincsek és az azokat 'megszólitani' képes könyvtárosok érdeképpen, a vidéki könyvtá-

Arcél: Horváth Dezső (1936–). Januárban múlt 40 éve, hogy belépett szerkesztőségünkbe Horváth Dezső, és „bejáróként” szinte napon-ta találkozhatunk vele ma is. Első volt azok között, akik nem voltak „a Párt” tagjai, és az újságíró-iskola elvégzésére se lehetett rábírní. Amatőr és biciklis újságírónak vallja ma is magát. A kettő úgy forr egybe benne, hogy tudja, a drótszámáron mindig szembe fúj a szél. Szinte örök szereplője volt az öregátkosban a hangulatjelentéseknek, mert inkább az igazat kereste – többnyire meg is írta –, és nem lett az ügyeletes rendszergazdák egeket is befesteni tudó szószólója. Egykori főszerkesztőnk, F. Nagy István sokszor tartotta a hátát érte. Így is Tán-csics-díjas újságíró lett, kétszer kapott megyei díjat, és szerkesztőségünk aranygyűrűjét is az elsők között nyerte el. Sokat írt, és ír ma is. Cikkei címeinek apró betűs listája meghaladja a 110 gépelt oldalt, 24 évig rendszeresen megjelentek riportjai az ÉS-ben, az Új Tükörben, és más folyóiratokban, szókimondó kötetivel idén elérte a húszat. Szociográfiai munkák, önéletrészek, szösszenetek, novellák, regények és drámák sorakoznak polcán. Egyik mottója Veres Pétertől való: Megdöglenni lehet, de rongyberré lenni nem.

rak közül elsőként és egyetlenként.”

KÍVÜL-BELÜL. „Az épülő szegedi könyvtár-levéltár épületében a befejező szakipari munkásokat végzik, de a környéke is alakul, szépül már” – olvasható és látható a július 27-i címlapra tett képes hír.

Címlapsztori – a „Könyvtár-levéltár belső szerelések” – augusztus 11-én, amikor az írjuk: „a Dóm téren épülő könyvtár-levéltár minden emeletén szakmunkások dolgoznak. Villanyszerelők, asztalosok, lakatosok végzik el a befejező munkálatokat, szere-

gyek ablakán át hozta le a daru azokat a bútorokat, amelyek a könyvtár új, Dóm téri épületében a Somogyi Károly emlékére berendezendő emlékszobában találják majd meg végleges helyüket”.

Az olvasóterem „hétfőtől újra nyitva” – nyugtatjuk meg szeptember 2-án a könyv barátait. Ugyanis „a költözködési előkészületek hajrája idején is nagyon ügyelnek a Somogyi-könyvtárban arra, hogy a megszokott szolgáltatások körét ne kelljen szűkíteni, az olvasók, látogatók nehogy kárát lássák mindannak, ami egy ilyen örömteli eseménnyel jár. A könyvtárosok a tengernyi tennivaló közül elvégeztek egy igen fontosat, nevezetesen az olvasóterem könyvanyagának számbavételét. Így hát szeptember 5-étől, hétfőtől ismét várják az olvasó közönséget.

„Mozgalmas időszakot él a Csongrád Megyei Levéltár. A Dóm téri, új épületkomplexumba már beköltözött a levéltár – 1800 méteres polcrendszerén kaptak helyet a dokumentumok.” Október 20-án azt írjuk még, hogy „a kutató- és munkaszobák, valamint a könyvtár még berendezésre vár, ám a munkatársak és kutatók remélik, hogy hamarosan birtokba vehetik az intézményt, és megnyithatja kapuit az érdeklődők előtt is”.

NAPI HÍREK

TUDAKOZÓ. „A szegedi tudakozóban a telefonközpont mintegy 40 dolgozója felváltva teljesít szolgálatot” (január 11., kedd).

KONTÉNER-PÁLYAUDVAR. „Két évvel ezelőtt új konténer-pályaudvar építéséhez fogtak hozzá Szeged-Tisza pályaudvaron a volt kisvasútállomás helyén, (...) mintegy 50 millió forintos költséggel épült” (február 11., péntek).

ÚJULÓ HÍD. Szegeden felújítják a belvárosi hidat. „Elkészült a felső szerkezet festése, lebontották a munkához szükséges állványszerkezetet. A burkolatot javítják, szerelik a közvilágítást és a trolifelsővezetékét” (július 7., csütörtök).

TOTÓBOTRÁNY. „Pótmérkőzés. Dokumentumkönyv a totóbotrányról. (...) Lakatos András és Láng Szusza szerzőpáros munkája (...) rekordidő alatt jutott el az olvasókhoz. A rendőrség 1983 májusában fejezte be a vizsgálatot a hírhedt totócsalások, -vizsgálások ügyében” (július 10., vasárnap).

FŐSZERKESZTŐVÁLTÁS. „A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa F. Nagy Istvánnak, az MSZMP Szeged városi bizottsága tagjának, a Délmagyarország főszerkesztőjének nyugállományba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarországi Erdeméremet adományozta” (augusztus 4., csütörtök). Helyettese, Sz. Simon István főszerkesztőként jegyzi a lapot. „Főszerkesztő-helyettes: Szávay István” (augusztus 5., péntek).

TANMEDENCE. 20X12 méter alapterületű „tanmedence épül az újszegedi sportcsarnok mögött, ahol majd megfelelő körülmények között oktatják az úszást felnőtteknek és gyerekeknek” (szeptember 3., szombat).

DOLLÁROS BOLT. „Nyugati pénzért vásárolhatunk a Hungária Szálló előcsarnokában, ahogy nevezik, a dolláros boltban, a Csemege Kereskedelmi Vállalat üzletében. (...) Evvel a héten 46,20 dollárt” költhetünk itt, ugyanis „minden magyar állampolgár személyenként kétezer forint értékű konvertibilis valutáért vásárolhat” (október 16., vasárnap).

TÉVÉSTÚDIÓ. „Határidőre elkészült a szegedi tévéstúdió új épülete” az Úttörő téren, amelynek „ünnepélyes avatása ma, csütörtökön délután 4 órakor lesz” (november 3., csütörtök).

S-MODELL. „A Szeged és Vidéke Áfész december 5-én, hétfőn délelőtt 11 órakor nyitja meg Szegeden a Bajcsy-Zsilinszky u. 22. szám alatt S-modell ruházati szaküzletét. (...) Az S-modell ügynevezett butikjellegű hálózat” (december 1., csütörtök).

Tanyai változások

CSONGRÁD MEGYE. „Változik a tanya. Nem úgy, ahogy előre megírták a változások receptjeit, hanem úgy, ahogy az élet diktálja. A vállalkozó tanya korunk legfrissebb találmánya, ahogy magát a vállalkozás szót is az

előző évek, hónapok dobták fel színre” – rögzíti november 18-án a megyejáró Horváth Dezső saját tapasztalatát. „Tömegméretekben a libatartókat és a csirkéseket kell az elsők között emlétenünk, egy szerencsés felvásárlói

és takarmányozási egyezség a disznóhizlalókat is elszaporította. (...) Zákányszék határában most egy új tábla állítja meg az arra járó: építőanyagot kínál eladásra Boldizsár Mihály, szabályos kereskedőként. (...)

Tanya a homokon. Ma hungarikum. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

Szépen szóló hegedűk

„A szegedi hegedű hangja olyan szépen szól, hogy még Japánban is szívesen hallgatják... Sebők István megbízott igazgató a gyár gondjairól szólva így nyilatkozik: – Mi nem panaszkodhatunk arra, hogy nincs exportrendelésünk. Igaz, hogy évi termelési értékünk csak 18 millió forint, de ebből nagyrészt dollárt kapunk. Vonós hangszereket gyártunk – hegedűt, brácsát, cselőt, bőgőt – ezek évek óta mennek az Egyesült Államokba, NSZK-ba, Angliába, Franciaországba, Ausztriába, Olaszországba és Japánba. Más a baj nálunk. Nincs elég szakemberünk, különleges, igényes munka a hangszerszítés. Évente 5–6 fiatal tanítunk be, de ez is kevés” – olvasható a január 7-i lapban. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ